

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

וילך (חלק יד — שיחה ב)

יוצא-לאור למחזור הראשון מלימוד הלקוטי שיחות
שבוע חג הסוכות, ט"טו תשרי, ה'תשפ"א (א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2020

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

וילך ב

(ב) לכה"פ הו"ל להוסיף התיבות:
 „ל' הווה“⁶ (תמיד – דמה שנאמר כאן
 ל' „לקוח“ הוא מפני התמידיות שצ"ל
 בזה).

(ג) לפ"ז אי"מ סדר הראיות שב-
 פירש"י „זכור שמור (ואח"כ) הלוך“,
 דהו"ל להביא תחילה „הלוך“ הנאמר
 בפ' נחז' לפני התיבות ד„זכור שמור“,
 הנאמרות אח"ז⁸.

(ד) בכלל לא תתכן „ל' הווה“ בענין
 הלקיחה (שהרי לקיחת הס"ת לא היתה
 אלא פעם אחת), כ"א בענין ובתיבת
 „ושמתם“ – „שם“, היינו שיושם מצד
 הארון במטרה שיהי' שם לעד כל
 הימים.

ב. מכהנ"ל מובן שכוונת רש"י כאן
 היא (לא לבאר הטעם שנאמר לקוח בל'
 הווה, כ"א) להוכיח שאף ש„לקוח“
 אינו לשון של פעולה וציווי, אלא ל'
 המורה על עצם ענין הלקיחה (כפי
 שנקרא בספרי הדקדוק) „מקור“, מ"מ
 כוונתו כאן הוא – ציווי, שיקחו „את
 ספר התורה הזו“, וע"ז מביא הראיות
 מ„זכור שמור הלוך“ שגם הן (לשונות
 של) „מקור“, ומ"מ משתמשין בהן
 במובן של – ציווי.

א. בהכתובי (ויצו משה את הלויים
 גו') „לקוח את ספר התורה הזה ושמתם
 אותו מצד ארון גו' והי' שם כך לעד“
 מעתיק רש"י (בד"ה הראשון) מהכתוב
 „לקוח“ ומפרש: „כמו זכור שמור
 הלוך“.

והנה יש מפרשים² דכוונת רש"י
 היא לבאר ש„לקוח“ אינו לשון ציווי
 אלא לשון הווה, וכמו שהוא פירושו
 ד„זכור“ ו„שמור“ וכו'³ שענין הזכירה
 והשמירה צ"ל תמיד, אף כאן לקוח
 הוא לשון הווה „עליכם לקחת את ספר
 התורה הזה לשים אותו מצד הארון
 להיות לך לעד כל הימים“⁴.

המובן מדבריהם שרש"י בא לפרש
 הטעם מה ש„לקוח“ לא נאמר בלשון
 ציווי אלא בל' הווה – בכדי להורות
 שצ"ל ענין תמיד.

אבל קשה לפרש כן בפירש"י כי:

(א) לפי"ז (העיקר חסר בפירש"י, כי)
 הו"ל לרש"י לפרש, דבזה שנאמר
 „לקוח“, בל' הווה, כוונתו להדגיש
 שהספר התורה הזה תהי' שם לעד כל
 הימים, וע"ד שמפרש גבי „זכור“⁵.

(1) פרשתנו לא, כה"כ.

(2) רא"ם (ש"ח) באר מים חיים על פרש"י.

(3) ראה פרש"י בא יג, ג. יתרו כ, ח. תבוא כז,

א.

(4) רא"ם (ש"ח) שם.

(5) ואין לומר שלאחר שכבר פירשו בזכור
 ושמור (ראה בהערה 3) אי"צ לפרשו כאן, כי:
 (א) גם בפ' פנחס (כה, יז) פי' „כמו זכור ושמור“
 ומ"מ מוסיף „לשון הוה עליכם לאייב אותם“.

(ב) כאן שאני כדלקמן בקושיא הד'.

(6) ככפ' תבוא שם.

(7) ת, ג"ה.

(8) בא שם. יתרו שם (תצא כד, ט. כה, יז) –

זכור. ואתחנן ה, יב*. ראה טז, א. תבוא שם –
 שמור.

(* גם בואתחנן ו, יז. ובעקב (יא, כב) נאמר
 שמור, אבל שם נאמר „שמר תשמדון“.

הו"ל לרש"י להקדים ולפרש שם כי אף שהם לשון של מקור הכוונה בהם היא ציווי¹⁴; ואם בפסוקים אלו הרי"ז

14) ומה שפרש"י בפ' בא (שם) „למד שמזכירין יצ"מ בכל יום". ובפ' יתרו „ל' פעול הוא כו"ל. הרי כתבו מפרשי רש"י שם (גו"א. באר יצחק. ועוד. וראה רא"ם שם) שכוונתו בזה לומר הטעם מה שנאמר הצייוי בל' של מקור. ואין לומר שכוונתו של רש"י היא לפרש גם זה שאף שנא' בל' מקור כוונתן ציווי, שהיא (א) לא כ' רש"י למד שמזכירין יצ"מ ובכל יום; (ב) מביא (ביתרו) הפסוקים „אכול ושתו" (ישעי' כב, יג) „הלוך ובכה" (ש"ב ג, טז) שאינם ענין של ציווי*.

אלא – זה שכוונת הכתוב הוא ציווי הוא דבר הפשוט, אלא שרש"י בא לפרש שם הטעם שנאמר בל' מקור (וכמ"ש שם: (בפ' בא) „למד שמזכירין יצ"מ בכל יום" (ובפ' יתרו) „וכן פתרונו תנו לב לזכור תמיד כו"ל) – והיינו שלכן נכתב הצייוי בל' של מקור בכדי להורות שצריכה להיות בתמידות**, כי „מקור" אין לו זמן מיוחד (ראה במפרשים הג"ל עוד).

משא"כ בפרשתנו בא רש"י לפרש ש„לקוח" הוא ציווי כפנים.

ולעיר מפ' וארא (ח, יא) בפירש"י שם „והכבד את לבו – ל' פעול הוא כמו הלוך

ועפ"ז מובן מה שהביא רש"י הרא"י מתיבת „הלוך" לאחר „זכור שמור", כי כוונתו של רש"י כאן היא להביא רא"י מ„הלוך" שנאמר לאחרי „שמור" שהוא נאמר בתור ציווי (וכמו „הלוך ודברת" ¹⁰, „הלוך וקראת" ¹¹, ועוד ¹²); ל' הלוך ¹³ זה הרי הוא בסדר פסוקי תנ"ך לאחרי „זכור" ו„שמור": „זכור" בספר שמות, „שמור" בספר דברים, ו„הלוך" (בל' של ציווי) בנביאים.

ג. אבל עדיין צלה"ב:

(א) למה צריך רש"י להביא ג' ראיות „זכור שמור הלוך", שגם ציווי אפשר שיבוא בל' של מקור, ואינו מסתפק באחת או שתיים מהראיות?

(ב) מכיון ש„זכור ושמור" כבר נאמרו בתורה לפנ"ז כמ"פ, בענין של ציווי,

9) משא"כ לפי המפרשים דלעיל מתאים גם „הלוך" דפ' נח, כנ"ל, כי גם שם הוא בל' מקור (תמידית).

10) ש"ב כד, יב.

11) ירמ' ב, ב.

12) ישעי' לח, ה. ועוד בכ"מ בירמ' ג, יב. יג, א. יד, יט. יז, א. כח, יג. לד, ב. לה, ב. יג. טז, טז. – כנסמן בקורקונדנציא.

הטעם שהובא בהתועדות ובפנים השיחה בפירוש ב' פסוקים הנ"ל (והשאר בתיבות „ויעוד": הפסוק שבש"ב – כי בו נאמר „הלוך" בפעם הראשונה בענין ציווי. הפסוק שבירמ' – להזכיר זכותן של ישראל (שהזמן (דעשי"ת) גרמא).

13) ועפ"ז יומתק מה שרש"י כאן מביא גם הרא"י מתיבת „הלוך", דלכא' מכיון שמביא כאן „זכור", וב„זכור" הרי כבר הביא רש"י תיבת „הלוך" אין הכרח להביאו גם כאן, אלא שכוונתו כאן להביא רא"י מתיבת „הלוך" הנאמר בציווי, משא"כ בפ' יתרו שם ראה בהערה הבאה.

* ומה שלא הביא שם „הלוך" דפ' נח הדרי הוכחת רש"י שם הוא על „לשון פעול הוא", ולכן החזק להביא הוכחה מ„הלוך ובכה" שהיא הליכה ממש (כפסוטה) ונמשכת, משא"כ הלוך דפ' נח.

** לכאורה אפשר להקשות: מכיון שבפרשת וילך נאמר הצייוי על לקיחה בלשון של מקור – „לקוח", אף שאי' להיות בתמידות, מנ"ל לרש"י לפרש שהכוונה ב„זכור" הוא לזכירה תמידית? ויש לומר: א) מכיון ש„מקור" ו„ציווי" שני הפכים הם (כדלהלן עטיף ד'), בכל מקום שאפשר למצוא טעם על מה שהציווי נכתב בלשון של מקור, מסתבר לפרש הכתוב עפ"י טעם זה (אף שבפ' וילך אין טעם לזה ע"ד הפשט). ב) מקורו של רש"י

(שבפרשות הקודמות), עם היותן לשון מקור, אולם מכיון שאי אפשר לפרשן שאינן ל' ציווי (כמובן ומפורש בהמשך הכתובים) – על כן אין צורך שרש"י ישמיענו זה שם בפירושו מאחר שהוא מובן מאליו.

משא"כ בכתוב שלפנינו הי' מקום לפרש שתיבת „לקוח“ ה"ה כמשמעותה ואינה ענין של ציווי. והכתוב „לקוח את ספר גו' ושמתם אותו גו'“ הי' אפשר לפרש: כאשר תהי' לקיחת הספר, אז (הציווי) „ושמתם וגו'“.

[ויש מקום לפי' זה (ש„לקוח“ אינו ציווי) גם מעוד טעם: לעיל בפרשת תבוא¹⁵ כ' רש"י שבנ"י טענו לפני משה מדוע השליט את בני לוי על התורה, ע"י שנתן להם את הס"ת – ולשלול טענה זו (עכ"פ להחליש את הטענה) ה"ז ע"י הפי' ד, ויצו משה" – לא קאי על „לקוח“ (כ"א על „ושמתם“), כי לא רצה להשליט את בני לוי כו', כ"א באם וכאשר יהי' „לקוח“ (היינו כאשר ולאחרי שייסבירו לבנ"י שאין מקום לחשש ובמילא לא תהי' טענה וערעור) אזי הציווי¹⁶ „ושמתם אותו מצד ארון ברית ה"“ וגו'¹⁷].

(15) כט, ג.

(16) להעיר מתבוא שם (כט, א): „ויקרא גו' ויאמר גו'“ ומטרתם היא „ושמתם גו'“ (כט, ב) – וכל האריכות שביניהם היא הקדמה והסברה להמטרה.

(17) ואף שכבר נאמר לפני זה (פרשתנו לא, ט) „ותנה אל הכהנים בני לוי“, [ואין לומר דכיון שמשמים שם, ואל כל זקני ישראל“ הרי שאז ניתנה גם לישראל – שהרי רש"י מביא כתוב זה ומפרשו (תבוא כח, ג) דרק לבני לוי ניתנה] – כי פרש"י ד„ותנה“ שבכתוב זה הי' כשנגמרה כולה, היינו שהי' זה לאחרי אמירת לקוח גו'.

דבר פשוט שכוונתן ציווי (אף שנאמרו בל' של מקור) ועד שאין רש"י צריך לפרשו, למה הוצרך רש"י לפרשו בכתוב דילן?

ד. והביאור בזה:

משמעותה של לשון מקור שוללת את ענין הפעולה, וכמו לשון „לקוח“, שמובנה הוא „לקיחה“ כמו שהיא מופ' שטת מפעולת הלקיחה. וה„ריחוק“ ש' בין ל' מקור לל' פעולה הוא יותר מה„ריחוק“ שבין עבר הוה ועתיד בל' פעולה, כי כל ג' הלשונות מתייחסות לגוף הפעולה ופעולה בפועל (וההפ' רש ביניהן הוא רק בזמן הפעולה – אם שכבר היתה הפעולה, או שנפעל בהוה, או שהפעולה עתידה להיות) – משא"כ „מקור“ שהוא מתאר את הנושא של הדבר מושלל מפעולה בפועל.

ולכן בפשש"מ במקום שנאמר בכתוב ל' מקור, הרי כל מה שאפשר טרחנו לפרשה כמשמעותה ולא בל' ציווי. כי הרי תוכנו של ציווי הוא, שהדבר מחוייב ומוכרח הוא לבוא לידי פועל.

והנה בהתיבות ד„זכור“ ו„שמור“

ונסוע וכן והכות את מואב כו'. ובפשטות פירושו הוא שבא לומר ש„והכבד“ ל' מקור הוא. (אלא א) ש„הכבד“ הוא בל' הפעיל (כמו שפירשו המפרשים), משא"כ זכור שמור כו' (וכן הראיות שמביא בוארא) לשונות של פעול הן. (ב) מביא ראיות אחרות מפ' יתרו.

לפרש „תנו לב לזכור תמיד“, אינו מהלשון זכור (בזין קמוצה) כ"א מצד טעמים אחרים, שלכן כותב רש"י ענין זה לאחרי שמפרש „זכור ושומר בדיבור אחד נאמרו כו'“. וכן בפ' בא מביא רש"י מהכתוב „זכור את היום הזה“, כי ההוכחה לפירושו הוא גם מהתיבות „את היום הזה“ (ראה ש"ח שם).

זכירה, אף כשהמכוון בה היא פעולת הזכירה (היינו כאילו נכתב: תזכור) – בכ"ז אינה ענין של פעולה במעשה. ולכן מהציווי בל' מקור (ש, רחוק" הוא מפעולה בפועל) גבי זכירה אין ראי' מספקת שגם בנוגע לציווי על פעולה שבמעשה (כמו בנדוד"ד – לקיחה) י"ל הציווי בל' מקור.

ולכן מביא ראי' נוספת מל' „שמור” – שתוכנו שמירת (שלילת²¹) מעשה בפועל, ובכ"ז נאמר בו הציווי בל' מקור „שמור”, ולכן ממנו הוכחה גם לל' „לקוח” שהיא פעולה של ממש.

אמנם עדיין יש מקום לדייק שגם מ„שמור” אין ראי' גמורה – היות ולשון שמירה בכתוב היא עפ"י רוב באופן של שלילת הפעולה²² (וכמו הציווי הלזה ד„שמור את יום השבת”, שכוונתו לשמור את השבת מלעשות בה מלאכה המחללת אותה), וכפי רש"י²³ דכל השמר לשון לא תעשה

ואין מקום לשאלה ואי' מקום הס"ת באם לא יתקיים ה„לקוח” – כי הרי כבר פרש"י הטענה ושכ"ז נתן משה הס"ת לבני לוי ועכצ"ל לפרש"י זה שהסבירם משה שאין מקום לחשש וא"כ בטוח ה' שסו"ס יהי' „לקוח”, ולאידך גיסא, גם אם נפרש „לקוח” ציווי, מקום לשאלה (אלא שהשאלה תהי': למה בא הציווי בל' מקור). ועוד ועיקר: הנ"ל מעיקרא לא קשה: באם לא יקחו הס"ת – פשוט שישאר במקום שהי' ע"ע (שלא נתפרש בכתוב) קרוב לארבעים שנה, שהרי תיכף ליצי"מ נאמר „כתוב זאת זכרון בספר”¹⁸; „ויכתוב משה את כל דברי ה”¹⁹.

ולכן מובן מה שהוצרך רש"י לפרש שתיבת „לקוח” כוונתה ציווי ולהביא ראיות לפירושו שמצינו ציווי בא – בל' מקור.

ה. והוצרך רש"י להביא ראיות מג' לשונות ולא די באחת מהן²⁰:

(18) בשלח יז, יד.

(19) משפטים כד, ד.

(20) לכאורה הי' אפשר לפרש דהטעם מה שרש"י אינו מסתפק בההוכחה מ„זכור”, כי יש לומר, שדוקא כשהציווי הוא על פעולה תמידית, נכתב הציווי בלשון של מקור (ראה לעיל הערה 14). וכן בנוגע ל„שמור”, הציווי הוא שישמרו תמיד (ראה פירש"י ד"ה צרור פינחס שם. ד"ה שמור תבוא שם). משא"כ בנדוד"ד, שהלקיחה היא רק פעם אחת (אף שמטרתה הוא שתהי' לעד כל הימים), אין שייך שיבוא הציווי בל' של מקור. ולכן הווקע רש"י גם לההוכחה מ„הלוך” (ועפ"ז אפשר גם לבאר הטעם, מה שבפ' פינחס שם אינו מביא רש"י „הלוך”, ומסתפק רק ב„זכור שמור”).

אבל – אינו. כי באם, מצד כללי לשון

הקודש, לא יבוא ציווי בלשון של מקור (כי „מקור” שולל את הפעולה, כנ"ל), גם במקום שהפעולה היא תמידית, לא יבוא הציווי בלשון של מקור (כי פשיטא שלא יהי' נכתב ציווי על פעולה בלשון של מקור שהוא שולל פעולה – בכדי להורות שהציווי על הפעולה הוא תמידי). ולכן מוכרח לומר הטעם על מה שההוכחה מ„זכור” עצמה אינה מספקת, לפי שהזכירה אינה פעולה ממש, כדלהלן בפנים.

(21) אבל נמצא – בפש"מ – גם בנוגע למעשה חיובי וכפרש"י: ושמרתם .. תפח תלטוש בצונן (בא יב, יז). ומקרא מלא דיבר הכתוב בפרשתנו (לא, ב): ושמרו לעשות גו'. ובכ"מ.

(22) להעיר (ע"ד ההלכה) ממחלוקת (ב"מ צג, א) אי משמר כעושה מעשה דמי אי לאו.

(23) ראה יג, א.

וע"כ יותר נכון לפרש הליכה בנפש
ובמחשבה]²⁴,

ולכן לא הסתפק רש"י בהראי'
מ"הלוך" לבד²⁵, וצריך להביא גם הו-

24 ואין לומר דמכיון שמצינו שבא' או ב'
מקומות נאמר "הלוך" במקום ציווי והכוונה
בהלוך שם היא הליכה ברגל כפשוטה, הרי זה
דיו להוכיח שגם ציווי על פעולה ממשית
וחיובית יתכן שייאמר בל' מקור (אף שבכמה
מקומות יש לפרשו הכנה נפשית) וממילא
מוכרח הוא כן בנדוד' ד -

כי מכיון שתיבת "הלוך" נאמר בכל פעם
(ראה במקומות שנשמנו לעיל הערה 12), בתור
הכנה לציווי, ומצינו אף גם פ"א (כברמי'
דפנים) שמסתבר לפרשו שכוונתה רק להליכה
והכנה נפשית, הרי ה' אפשר לדחוק שהטעם
שבשאר המקומות נאמרה בל' מקור הוא (לא
לפי שגם על הליכה ברגל כפשוטה מתאים ל'
מקור, כ"א) מצד ההליכה והכנה נפשית שישנה
בהליכה ברגל זו. וראה מצו"צ ירמ"י ג, יב.

25 ומה שסו"ס הביא רש"י הראי' מ"הלוך"
ואדרבא זהו עיקר הראי' על "לקוח" בפרשתנו
כנ"ל בפנים, אף שאפ"ל שהכוונה ב"הלוך"
הוא הליכה בנפש, הוא כי:

א) אי"ז מוכרח בכל מקום שנאמר הלוך
(לבד מברמי' ב, כ. וגם שם יש לפרש שהכוונה
ב"הלוך וקראת באזני ירושלים" היא שילך
(ברגליו) ויקרא באזני - ל' רבים - בכל
רחובות ירושלים). ואדרבה, פירוש הפשוט
ב"הלוך" הוא הליכה ברגל, כפשוטו. וראה
רש"י ירמ"י ג, יב.

ב) עיקר השם הליכה הוא על הליכה ברגל,
והתואר הליכה להכנה הנפשית הוא לפי שהיא
בדוגמת ההליכה בפשטות (מה שהאדם, כשמכין
עצמו לאיזה דבר, הוא "הלוך" ממצבו הקדום
למצב חדש). ולכן, באם על ההליכה ברגל,
שהיא פעולה ממש, לא ה' נופל לשון של מקור
בציווי, מסתבר שלא ה' נופל לשון זה גם
בהליכה הרחנית*, מכיון שכל התואר הליכה

הוא (אלא שהכתוב שם בא "ליתן לא
תעשה על עשה" - נתינת דבר אחד
על דבר שני (שהוא הפכו)).

ומכיון שפעולת השמירה היא
שליטת הפעולות ההפכיות, ע"כ יתכן
הציווי עלי' בל' מקור שג"כ שולל את
ענין הפעולה כנ"ל. ואין הוכחה לנדון
של פעולה ועשי' ממש.

ומשו"ה מביא רש"י ראי' שלישית
מל' "הלוך" שהוא ציווי על פעולה
ומעשה בפועל - הליכה ברגל. ומכיון
שנאמרה בלשון מקור הרי הוכחה
גמורה שיתכן ציווי בל' מקור על
מעשה.

אולם, מאידך, גם מ"הלוך" לחוד
אין ראי' מספיקה, מפני שתיבת
"הלוך" (בפסוקים הנזכרים לעיל)
נאמרה בתור "הכנה" להציווי
"ודברת" או "וקראת" - ולכן יש לומר
שכוונתה (לא להליכה כפשוטה, כ"א)
"הליכה" נפשית, היינו שהאדם
"הלוך" ומכיון עצמו לעשות פעולה
(לדבר, לקרוא וכו').

[ובנוגע ל"הלוך וקראת באזני
ירושלים" הרי אדרבא, מסתבר יותר
לפרש שהו"ע "הליכה" בנפש - ואי"ז
דומה ל"הלוך ודברת אל דוד"
שנצטווה גד הנביא, דשם נוח יותר
לפרש הליכה כפשוטה, מאחר
שהנביא לא ה' נמצא אז (בעת
הנבואה) במקום דוד המלך; משא"כ
הציווי "הלוך וקראת באזני ירושלים"
הנאמר לירמ"י הנביא שאין סברא
לפרש בפשטות שנצטווה ללכת
לירושלים - מכיון שרוב נבואתו
נאמרה לו בעת שהי' נמצא בירושלים,

(* ומה שמבואר בהערה הקודמת הוא בנוגע

(מתייחסת ל)פעולה ממש (אלא שהיא בנוגע לשלילה).

„שמור” ו„הלוך” – שניהם ענינם הכנה: הליכה בנפש היא הכנה לעשות פעולה²⁷, וכן השמירה – ענינה לש-מור שלא יבוא דבר אחר שהוא מנג-דו. ובזה עדיפות בההוכחה מ„זכור” שאינה הכנה.

ז. מיינה של תורה” בפרש”י זה, וגם – הלימוד להזמן דעשי”ת²⁸ (שבכו”כ שנים קוראין פ’ וילך בשבת תשובה):

דובר כמ”פ²⁹ שכאשר ציווי על פעולה נאמר בל’ מקור, הרי”ז מורה שהפעולה צריכה להיעשות לא רק בכח העשי’ של האדם כ”א גם בכח ה”מקור” שבנפש, היינו מצד רצון ומקור הכחות שבנפש שלמע’ מכחות האדם.

והנה בעשי”ת מאיר בחי’ ה”מקור” שבכל אדם, יחידה שבנפש³⁰. ועי’ מרמז רש”י שגילויי בחי’ יחידה שבנפש שבעשי”ת אף שהיא בחי’ (ול) „מקור” שלמע’ מכחות האדם מ”מ הוא

(27) ראה בסיום הערה 25. וי”ל שגם אם נפרש שהליכה במקומות הנ”ל היא הליכה ברגל כפשוטה הרי מ”מ ענינה הוא הכנה סמוכה ממש לפעולה שהיא סוף הציווי והמטרה, וא”כ אין מזה ראי’ כ”כ לנדוד ד”לקוח” שאי”ז הכנה לסיום המטרה והציווי, כ”א שצריך עוד פעולה „ושמתם” בשביל המטרה שהיא שם „לעד כל הימים”, וא”כ אין לחשוב שכל ענינו הוא רק טפל והכנה. ועצ”ע.

(28) ראה של”ה חלק תושב”כ ר”פ וישב.

(29) ראה לקו”ש ח”ט ע’ 140.

(30) כידוע פירוש אדה”ז במרו”ל (ר”ה יח, א. וש”נ), „כאן ליחיד כו” – לקו”ת תבוא מג, סע”ד. וראה לקמן ע’ 145 הערה 16.

כחה מ„זכור” ו„שמור” שלא נאמרו בתור הכנה לציווי אחר כ”א ציווי הפעולה בהן עצמן.

ו. והנה הטעם שרש”י אינו מסתפק בנ’ הוכחות מהג’ (כ”א מביא כל הג’) הוא לפי שבנ’ הוכחות מהנ”ל ישנו צד השווה שבו אינם דומים ל„לקוח”:

„זכור” ו„שמור” – שניהם אינם פעולות ממש, זכור היא פעולה רוחנית, „שמור” שייכת לשלילת העשי’ של פעולה כנ”ל, משא”כ „הלוך” הרי ההליכה כפשוטה²⁶ היא פעולה ממש.

„זכור” ו„הלוך” (שיל”פ הליכה בנפש) – הם פעולות רוחניות, משא”כ „שמור” – אינה פעולה רוחנית אלא

בה הוא רק לפי שהיא דוגמת ההליכה בפשטות.

ג) גם הליכה הרוחנית היא פעולה (אלא שהיא פעולה רוחנית), מה שהאדם מכין עצמו לעשות איזה דבר. משא”כ הזכירה, אינה פעולה כלל (דהפעולה שבזכירה (וכמו לחזור על לימודו כמה פעמים, וכדומה), הוא בכדי שעל ידה יבוא (לענין שני –) זכירה, אבל הזכירה עצמה, אינה פעולה).

ומ”מ יש עדיפות בההוכחה מ„זכור” על ההוכחה מ„הלוך”, כי ההילוך בנפש כל ענינו הוא רק הכנה לעשיית פעולה, ולכן אין הוכחה ממנו ל„לקוח” (אף שגם „לקוח” הוא הכנה ל„ושמתם”, כי הקיחה, רק מטרתה היא הכנה ל„ושמתם” (אבל היא פעולה בפ”ע). משא”כ ההליכה בנפש, הרי כל ענינה הוא רק הכנה לפעולה, ובזה עדיפות ב„זכור”, כמובן.

(26) ראה בהערה שלפנ”ו.

מה שמצינו תיבת „הלך” בקרא. ומשא”כ המבואר בפנים הערה זו הוא בעצם השם ומושג הליכה, וק”ל.

שבנפש הוא בחי' תשובה עילאה³⁷ (והרי ידוע דשבת הוא אותיות תשב, תשובה עילאה³⁸, ובמיוחד בשבת תשובה³⁹ שהיא שלימות העבודה דתשובה עילאה⁴⁰).

והנה ענינה של תשובה עילאה היא (לא תשובה על חטאים ועוונות, אלא –) דבקות ויחוד הנשמה במ' קורה⁴¹ שזהו ע"י "יתעסק באורייתא", כדאי' בזהר⁴².

ולכן הרמז על גילוי בחי' יחידה שבפרשתנו הוא בתיבת "לקוח (בלשון מקור) את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ד'" שהוא תכלית ושלמות המעלה דתורה (התורה כמו שהיא בארון). שבעבודת האדם הוא תכלית השלימות והמעלה דתשובה עילאה (שע"י לימוד התורה).

וזה נמשך גם ב"זכור שמור הלוך" היינו בכל כחות ולבושי הנפש, כי תשובה עילאה זו דיתעסק באורייתא צ"ל "בבחי' אתדבקות רוחא ברוחא .. בכל חלקי הנפש שכל ("זכור") מדות

ציווי על פעולה, היינו שצריך לפעול ולבא לידי גילוי גם בכוחות הפרטיים של האדם³¹.

ופרטי הדברים מרומז בהג' ענינים שרש"י מביא, "זכור שמור הלוך": זכרון הוא במוח הזכרון, חכמה³² ובכללות – חב"ד שבנפש האדם; שמור הוא שמירה בלב³³, בינה לבא, בכללות – מדות שמקומם בלב³⁴; "הלוך" (ברגל) הוא כח העשי' – התחתון שבכוחות הנפש ובדרגא הכי תחתונה שבו (דלא כעשי' שע"י היד).

ומרמז בזה שהגילוי דבחי' "מקור", בחי' יחידה שבנפש, ענינו לפעול בכל הכחות הפרטים של האדם – החל מכחות הנעלים דבחי' חב"ד, וגם במדות דנפש, ועד לכח העשי' שהוא לבוש הכי תחתון בהאדם; בעשי' צריך שיורגש בכל הפעולות שלו בחי' ה"מקור" – יחידה שבנפש³⁵.

ח. עוד רמז בזה, שעפ"ז גם מובנת השייכות של תוכן הציווי ד"לקוח את ספר התורה הזה" לשבת תשובה:

גילוי בחי' "מקור" – יחידה שבנפש שבעשי'ת, הוא בעבודת התשובה³⁶. ותשובה דמצד בחי' יחידה

(37) לקו"ת ראה (כו, א), שה"ש (מט, סע"ב.

נא, א). וראה גם שם נצבים (מו, סע"ד).

(38) אגה"ת פ"י. לקו"ת שבת שובה טו, ג.

ועוד.

(39) ובכלל "לכן נתקנו עשי'ת ויוהכ"פ גם לצדיקים כי זה כל האדם ועיקר התשובה הוא כמ"ש לך אמר לבי .. תשובה עילאה" (לקו"ת שם).

(40) ראה גם לקו"ש ח"ד בהוספות ע' 1359

ואילך. לקמן ע' 145 ואילך.

(41) אגה"ת פ"ח ואילך. לקו"ת שם. ור"פ

האינו.

(42) רע"מ נשא ככג, סע"א. אגה"ת שם.

(31) ראה ע"ז בלקו"ש ח"ט ע' 202 ואילך,

שזהו גם תוכן פירש"י שלאח"ז ד"ה "מצד ארון ברית ה'" ושייכותו לעשי'ת.

(32) ראה לקו"ת ד"ה והדרת (ס"פ קדושים),

הוספות לויקרא נב, ד. ובכ"מ.

(33) ראה תו"כ בחוקותי קרוב לתחלתו.

וראה רמב"ן תצא כד, ט.

(34) ראה תניא פ"ט. ובכ"מ.

(35) וראה לקמן בפנים ובהערה 43.

(36) ראה בהסגנון לעיל הערה 30.

ובעיקר⁴⁸ ע"י מעשה⁴⁹ – מצות מעשיות ממש⁵⁰ – נעשה האדם מהלך, וכמארז"ל⁵¹ עלמא דאזלינן מיני⁵², ועי"ז נעשה והתהלכתי בתוכם גו' ואשבור מוטות עולכם ואולך אתכם קוממיות⁵³.

(משיחת ש"פ וילך,
שבת תשובה, תשכ"ט)

(„שמור“)⁴³ ולבושיהן מחשבה דיבור ומעשה („הלוך“)⁴⁴.
ומזה ללבושיהן לכאו"א בפ"ע, וג"ז נרמז בג' הנ"ל (שהרי כו"כ פנים לתורה – וכפרש"י⁴⁵ (בל' הכתוב⁴⁶) כפטיש יפוצץ סלע): זכור – בפיך, שמור – שמירת לב⁴⁷ (מחשבה), הלוך – מעשה.

(48) ראה תניא רפ"ז: וכל מה שמדבר בכח גדול יותר כו'.
(49) וכנ"ל בפנים (ס"ה) בהפשט דפרש"י דעיקר הראי' על „לקוח“ כאן הוא מ„הלוך“ שהוא מעשה דוקא כ„לקוח“.
(50) ראה תניא ספ"ח.
(51) עירובין נד, א.
(52) אוה"ת בראשית (כד, ב).
(53) בחוקותי כו, יב"ג.

(43) וזהו ג"כ עשרת ימי תשובה (וגם מה שאומרים בה שיר המעלות ממעמקים), שהוא כנגד עשר כחות הנפש (שכל ומדות) שיומשך בהם בחי' מקור ופנימיות הנפש, ראה לקו"ת תצא לט, ב. נצבים מו, סע"ד. דרושי ר"ה נד, סע"ג.
(44) אגה"ת פ"ט.
(45) וארא ו, ט.
(46) ירמ" כג, כט.
(47) תו"כ בחוקותי הנ"ל (הערה 33).

